

Motion till riksdagen

1988/89:U578

av Inger Schörling m fl (mp)

EG-anpassningen och miljöpolitiken

För motivering, se också motion mp:150 ang Sverige och Europasamarbetet.

Laurens Jan Brinkhorst, EGs "miljöminister", har öppet förklarat, att ett EG-anpassat Sverige inte alls kan "gå före" när det gäller miljöpolitik: "Små länder som Sverige kan inte ta fram egna särlösningar, om det internationella miljöarbetet ska ge resultat". (Ny Teknik 1988:21).

Vad EGs inre marknad kan leda till har t o m den konservative västtyske miljöministern Klaus Töpfer varnat för: "In der EG droht ein Umwelt-Dumping". (I EG hotar miljödumping!)/Der Spiegel 4 juli -88/.

Den s k "danska miljögarantin" nämns ofta i debatten. Den skulle betyda, att EG-besluten när det gäller regler som avser hälsa, säkerhet, miljö- och konsumentskydd inte bör utgå från lägsta nivå utan från "något slags medeltal av nivån i samtliga länder", hävdar Braunerhielm. Enskild stat kan i princip tillämpa egna högre normer. Men Braunerhielm påpekar också, att a) kommissionen då skall försäkra sig om att dessa särbestämmelser inte utgör förtäckt hinder mot handel; annars får regeln inte tillämpas, och b) att andra medlemsstater kan väcka talan hos EG-domstolen mot nationella särbestämmelser.

Hur det blir i praktiken kommer "att avgöras genom rättsfall i EG-domstolen". Det har väckt uppmärksamhet, att Danmark vunnit ett sådant rättsfall beträffande returglas. Det har dock inte uppmärksammats, att det var en halv seger. Visserligen får Danmark förbjuda engångsglas, men man måste tillåta alla sorters returglas, vilket enligt kritiker innebär, att tyska, belgiska etc. bryggeriers annorlunda flaskformer i realiteten kommer att fungera som engångsglas, eftersom ingen kommer att samla in dem.

Den 3 april 1987 förkunnade den stora danska tidningen Politiken, att EGs löften till Danmark var ogiltiga beträffande miljögarantin. Tidningen citerade flera EG-jurister, som slog fast, att miljögarantin "saknar rättslig status". Vad den innebär är inget annat än att varje miljöregel i ett EG-land (eller EG-harmoniserat land) kan bli rättssak inför EG-domstolen.

Hur skall det efter EG-anpassning bli möjligt att bedriva en progressiv miljöpolitik? I riksdagen den 22/11 svarade statsrådet Anita Gradin, att "den anpassning som nu pågår inom EG innebär en anpassning till högre skyddsnormer på arbetsplatserna, till bättre arbetsmiljö, till förstärkt konsumentskydd och bättre arbetsvillkor".

Om detta är riktigt, bör det vara lätt för riksdagen att besluta, att ingen EG-anpassning får leda till försämring i något av dessa avseenden. Andra rapporter tyder på, att det i så fall inte kan bli någon EG-anpassning alls beträffande miljöområdet: SIF-tidningen 1988:11-12 hävdar: "Om vi går

med i EG: SKYDDET FÖR HÄLSA OCH MILJÖ FÖRSVINNEN". Tidningen nämner flera exempel: Läkemedel behöver inte testas, inga varningstexter på kvicksilverbatterier, fritt fram för farliga leksaker, inga informationstexter på kosmetika och lösningsmedel, inga förhandskontroller av t ex pressar, gradsaxar och ej heller av byggmateriels beständighet mot eld. Västtyska Der Spiegel (nr 43/88) skriver: Miljöskyddet har ingen prioritet i EG. EG-invånarna har fått vänja sig vid att EG-ministerrådet enas om minsta gemensamma nämnare. EG-kommissionen har ingripit mot västtyska smogregler, danska returglas och holländska avgasregler, hävdar Der Spiegel och avslutar: Dieses Europa? Nein danke.

Naturvårdsverket har gjort en genomgång av "Handelshinder på miljöområdet" (1988-12-21). Här skall bara nämnas några av de miljöskyddsregler, som är i fara vid en EG-harmonisering:

- Burkavgiften för införsel av aluminiumburkar som tas upp vid gränsen.
- Avgifter på miljöfarliga batterier.
- Avgifter på bekämpningsmedel.
- Kanske inga som helst ekonomiska styrmedel på miljöområdet (miljöavgifter) blir tillåtna.
- Formella svenska kompetenskrav i miljöskyddet kan komma i riskzonen. Kanske blir det omöjligt för Sverige att införa auktorisation inom vattenkontrollen (enl SNV-rapporter 3429).
- Naturvårdsverket säger: "Hur ställa sig till de svenska miljöskyddsmopolen, där exempelvis endast kommuner i princip får transportera miljöfarligt avfall på vägarna?"
- När det gäller motorfordon utgör naturvårdsverkets föreskrifter "större möjligheter till åtgärder mot bilindustrin" än motsvarande regler inom EG.
- De svenska avgaskraven går längre än EGs.
- Nya motorfordon får i Sverige inte ha asbesthaltiga friktionsbelägg. Motsvarande regel saknas i EG.
- Reglerna för svavelhalt i bränsle är också olika och kan vålla problem.
- Sverige har lägre max-halt för bly i bensin än EG.
- EG tycks inte ha någon motsvarighet till svenska förbud mot tillsats av fosfor eller andra ämnen till blyfri bensin.
- Det svenska kadmiumförbudet har ingen motsvarighet i EG.
- Miljöfarligt avfall får inte importeras eller exporteras utan tillstånd. Hur blir det om gränskontrollerna skall tas bort?
- EG-kommissionen har reagerat mot den svenska märkningen av miljöfarliga batterier!

- Beträffande CFC har EG visserligen anslutit sig till Montrealkonventionen, men SNV anar ändå problem med sitt uppdrag att reglera importen av produkter, som är tillverkade med CFC.
- Också kvicksilver nämns som exempel på problem vid EG-anpassning.

SNV avslutar med att konstatera, att en EG-anpassning innebär ensidig svensk underkastelse under EGs bestämmelser. "Att utgå ifrån att EG nu skulle göra ändringar i sina egna regler är inte realistiskt". Kort sagt: EG-anpassningen av miljöpolitiken vore ett stort steg tillbaka, en direkt miljökatastrof.

Vi yrkar därför – som ett prioriterat yrkande – att riksdagen skall besluta att miljöpolitiken, i första hand inom ramen för SNVs verksamhetsområde, helt ska undantas från EG-harmonisering. Samtidigt måste givetvis normalt samarbete och utveckling ske mellan Sverige och alla europeiska länder på miljöområdet, också EG-länderna.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär att statens naturvårdsverks verksamhetsområde helt skall undantas från EG-anpassning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att EG-anpassningen inte får leda till försämring av miljöskyddet beträffande aluminiumburkar, till försvagning av miljöskyddet när det gäller bekämpningsmedel, till uppluckring av de s.k. miljöskyddsmonopolen, till försämrade avgasregler, till uppluckring av reglerna gällande asbesthaltiga friktionsbelägg, till höjd svavelhalt i bränsle, till höjd blyhalt i bensin,

att EG-anpassningen inte får urholka reglerna beträffande förbud mot vissa tillsatser i blyfri bensin,

att EG-anpassningen inte får leda till försvagning av reglerna beträffande kadmium, till uppluckring av reglerna när det gäller miljöfarligt avfall, till försämring av miljöskyddet mot miljöfarliga batterier,

att EG-anpassningen inte får fördröja planerade åtgärder mot CFC, försvåra eller försena införande av ekonomiska styrmedel inom miljöområdet, förhindra införande av särskilda kompetenskrav inom miljöskyddet, ej heller fördröja eller hindra planerade åtgärder mot kvicksilver.

Stockholm den 24 januari 1989

Inger Schörling (mp)

Per Garthon (mp)

Claes Roxbergh (mp)